

Досвід ЗСУ, набутий на війні, та інші армії під час війни

Російсько-українська війна триває вже тринадцятий рік. Але — не тільки вона, бо спалахують війни в різних місцях планети, і особливо — цього року. У газетному випуску на 3-6 сторінках за квітень ми зосереджуємо увагу наших читачів не стільки на самих цих війнах, скільки на арміях (на їх чисельності, озброєнні й досвіді ведення бойових дій). Звичайно ж найбільше — на ЗСУ.

Ось, наприклад, про що інформує на «EUROFEST» автор матеріалу «Рейтинг армій світу 2026: хто лідирує у глобальній могутності?» Андрій Бялковський.

«Сполучені Штати Америки впевнено очолюють світовий рейтинг армій 2026 року з індексом бойової потужності 0,0741, залишаючи позаду Росію та Китай завдяки технологічній перевазі, величезному бюджету та глобальній проекції сили. Україна, попри триваючі бойові дії, закріпилася на 20-му місці серед 145 країн, демонструючи неймовірну стійкість, мобілізаційний потенціал і інновації в сучасній війні. Ці позиції відображають не просто цифри техніки, а реальну здатність вести конвенційні бойові дії в умовах дронів, точної зброї та логістичних викликів. Global Firepower враховує понад 60 факторів — від кількості танків і літаків до фінансової стабільності, географії та ресурсів. Нижчий показник PwIidx означає вищу силу, і жодна країна не досягає ідеального нуля. За чисельністю особового складу лідирує Китай, але загальна потужність залежить від балансу всіх компонентів, де досвід і технології часто перевершують сиру масу. Цей рейтинг відкриває очі на те, як сучасні конфлікти реформують уявлення про військову міць: від масованої артилерії до кіберзагроз і альянсів, що множать можливості. Україна в топ-20 — це не просто статистика, а свідчення, як мотивація та адаптація перетворюють виклики на переваги».

Важливо також подивитися на Росію (не тільки на саму її армію, а й на економіку, яка лежить в основі на-самперед у підготовці озброєнь та залучення живої сили. Про це, зокрема, в матеріалі «РОСІЯ В ГЛУХОМУ КУТІ» на «LB.ua»:

«А тепер подивимося на економіку РФ, де система почала пожирати саму себе. Дефіцит річного бюджету вони закрили всього за два перші місяці року, і діра збільшується. Цивільна промисловість у комі: чистий збиток автогіганта КамАЗ злетів в 11 разів, сягнувши 37 млрд рублів, а борги компанії збільшилися на 40% (до 220 млрд рублів), де тільки обслуговування кредитів з'їдає 35,6 млрд рублів. На ринку праці клінічна смерть — офіційний дефіцит робочих рук пробив 4,8–5 мільйонів осіб, а безробіття впало до аномальних 2,8%. Щоб просто переманити токаря, заводи задирають зарплати на 20-30% на рік за нульового зростання продуктивності, розганяючи інфляцію витрат до небес. Головний фінансовий донор країни — Газпром — втратив преміальний ринок Європи і зменшив експорт, отримавши перший за 25 років чистий збиток у 629 млрд рублів. Тепер борг корпорації переважив за астрономічні 6 трильйонів рублів, а Китай, викручуючи руки, купує газ по «Силі Сибіру» майже вдвічі дешевше, ніж росіяни могли б продавати в ЄС, що не покриває навіть витрат на видобуток. І на тлі всього цього офіційні витрати на статтю «Національна оборона» зросли до 10,8 трлн рублів (близько 6% ВВП). Разом із силовиками війна зжирала близько 40% федерального бюджету. Щоб загнати м'ясо в окопи, регіональні виплати за підписання контракту злетіли до 1,5–2 мільйонів рублів за голову. Ці «вертолітні гроші» випалюють економіку гіперінфляційним попитом».

Не менш цікаві й інші матеріали. Ось заголовки лише декількох для прикладу: «Немає «приватного заводу», «цивільної логістики», «далекої війни», «Нові підходи до комплектування змінюють українське військо», «Полювання без сезону: як Росія стала цілорічним військоматом».

Одразу під цим матеріалом, який є вступом до цілої 2-ї сторінки випуску газети з таким же заголовком (тільки вже у вигляді шапки), ми подаємо інший: «Прокуратура зобов'язала встановити межі ландшафтного заказника «Балка Північна Червона» на Дніпропетровщині». Він, зокрема, і послужив причиною подати хоча б деякі уривки хоча б із кількох матеріалів про природозахисну діяльність справді великого українського еколога, нашого земляка й багаторічного керівника нашої організації, а свого часу — керівника Української екологічної асоціації «Зелений світ» Миколи Івановича КОРОБКА, який, на превеликий жаль, уже закінчив свій земний шлях 30 березня 2021 року.

На світлинці: Микола КОРОБКО посеред трав у заказнику «Балка Північна Червона»

ЯСКРАВІЙ ЗАХИСНИК ЖИВОЇ ПРИРОДИ УКРАЇНИ І ОКРЕМОЇ ЗАПОВІДНОЇ ТЕРИТОРІЇ В КРИВОМУ РОЗІ

Фото Сергія ДАШКОВСЬКОГО

Прокуратура зобов'язала встановити межі ландшафтного заказника «Балка Північна Червона» на Дніпропетровщині

Суд задовольнив позов Криворізької північної окружної прокуратури щодо зобов'язання однієї з міських рад встановити межі ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Балка Північна Червона» площею 28 га.

Заказник розташований на території Тернівського району міста Кривого Рогу та охороняє унікальні байрачні ліси й різнотравно-типчаково-ковилові степи. Встановлення його меж є необхідним для забезпечення належної охорони цієї території та запобігання діям, що можуть загрожувати її екологічному стану.

Реагуючи на порушення вимог природоохоронного законодавства, прокуратура звернулася до суду, який повністю задовольнив позов.

Прокуратура й надалі здійснює захист інтересів держави у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Сайт «ОФІС ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА», 9 квітня 2026 року

<https://gp.gov.ua/ua/posts/prokuratura-zobov'yazala-vstanoviti-mezhi-landsaftnogo-zakaznika-balka-pivnicna-cervona-na-dnipropetrovshini>

ГУР заявляє про ураження двох десантних кораблів РФ у Севастопольській бухті

В окупованому Севастополі були уражені два російські великі десантні кораблі та радіолокаційна станція, заявило зранку 20 квітня Головне управління розвідки.

«У ніч з 18 на 19 квітня 2026 року майстри спецпідрозділу ГУР МО України «Примари» в тимчасово окупованому Криму завдали успішних ударів по двох великих десантних кораблях держави-агресора — ВДК проекту 775 «Ямал» та ВДК проекту 1171 «Ніколай Філіченков». У момент удару ворожі кораблі, які належать до російського Чорноморського флоту, перебували у Севастопольській бухті», — вказано в повідомленні. За повідомленням, обидва кораблі виведені з ладу.

«Радіо Свобода», 20 квітня 2026 року <https://www.radiosvoboda.org/a/news-gur-urazhennja-desantnyh-korabliv-sevastopol/33736102.html>

Розвідка Швеції: економіка РФ — у скрутному становищі попри надприбутки від нафти

У шведській військовій розвідці заявили, що надприбутки від нафти не змогли відновити економіку РФ, яка й досі перебуває у скрутному становищі. Про це у коментарі Financial Times розповів голова Служби військової розвідки та безпеки Швеції Томас Нільссон, повідомляючи «Європейська правда».

За словами Нільссона, щоб покрити дефіцит бюджету РФ, Кремлю потрібно, щоб ціни на нафту марки Urals залишалися вище 100 доларів за барель протягом року. Він також додав, що для того, щоб вирішити інші економічні проблеми РФ, ціни на Urals мають лишатися на такому рівні ще довше. Нільссон зазначив, що Росія матиме ще більші труднощі з фінансуванням власного вторгнення в Україну, яке триває вже п'ятий рік, якщо перемир'я між США та Ізраїлем з Іраном триматиметься, а ціни на нафту стабілізуються. «У них досі існує системна проблема. Виробництво матеріалів для війни, які потім знищуються на полі бою, не є стійкою моделлю зростання», — зазначив він.

Нільссон додав, що економічні проблеми Росії поширилися й на сам оборонний сектор, який забезпечує більшу частину економічного зростання країни в умовах, коли цивільний сектор переживає труднощі. За його словами, Москва перенаправляє фінансування в ті сфери, де характер війни змінюється, зокрема на безпілотні системи та зброю дальнього радіуса дії. Але поза галузю безпілотників військово-промислового комплексу Росії був збитковим, пронизаним корупцією та розкраданнями і залежним від кредитів державних банків, додав Нільссон.

Швеція має розвіддани, які вказують на те, що Росія систематично маніпулює даними, щоб ввести західних союзників України в оману, змусивши їх повірити, що її економіка витримала навантаження від величезних військових витрат та західних санкцій, сказав Нільссон.

Нільссон зазначив, що реальна ситуація є ще гіршою, і що російський Центральний банк занижує показники інфляції, яка, на його думку, наближається до рівня ключової процентної ставки у 15%, а не до офіційних 5,86%. При цьому шведська розвідка звернула увагу на деякі фінансові показники, які можуть вказувати на майбутню банківську кризу в РФ. «Якщо ви створили таку систему, як Путін, то можете не знати, наскільки поганою є економічна ситуація насправді. Але навіть з тією неправдивою інформацією, яку він отримує, він зрештою не зможе втекти від усього цього», — підкреслив Нільссон.

Нагадаємо, на початку лютого Федеральна розвідувальна служба Німеччини повідомила, що торік військові витрати Росії могли становити половину її державного бюджету і 10% від ВВП. Своєю чергою латвійське Бюро із захисту конституції зазначало, що всередині РФ визнають, що санкції завдають і надалі завдаватимуть їй величезних збитків.

Ірина КУТЄЛОВА, «Європейська правда», 20 квітня 2026 року <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/04/20/7235818/>

ЯСКРАВІЙ ЗАХИСНИК ЖИВОЇ ПРИРОДИ УКРАЇНИ І ОКРЕМОЇ ЗАПОВІДНОЇ ТЕРИТОРІЇ В КРИВОМУ РОЗІ

ОБЄКТИ ПЗФ, ЩО ОХОРОНЯЮТЬСЯ МІСЦЕВОЮ ВЛАДОЮ, ТОТАЛЬНО ПРИРЕЧЕНІ НА БЕЗЗАХИСНІСТЬ

За часи незалежності Україна створила певну законодавчу базу та відповідні структурні підрозділи державної служби, спрямовані на збереження біо- та ландшафтного різноманіття та на розвиток заповідної справи. Ратифікувавши законом №257/94 - ВР від 29.11.1994 року Конвенцію про охорону біологічного різноманіття, наша країна приєдналася до міжнародної системи співробітництва у справі створення паневропейської екомережі. Проте вітчизняна процедура організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) та підтримання їхнього статусу потерпають від невизначеності кола суб'єктів, що здійснюють заповідання, значної залежності остаточного рішення від інтересів місцевих органів влади та фактичної відсутності відповідальності за нанесення шкоди природним цінностям, що формально перебувають під охороною держави.

З часу приєднання до Конвенції Україна надала Секретаріату Конвенції 3 доповіді про стан її виконання. Напередодні презентації останньої 14 вересня 2005 року в Оргуському інформаційно-тренінговому центрі Мінприроди за участю представників наукових установ, громадськості та органів державної влади відбувся організаційний Громадсько-еколого-правово-організаційний «ЕкоПраво-Київ» Круглий стіл з обговорення проекту доповіді України про виконання Конвенції про біологічне різноманіття та механізму залучення громадськості й інших зацікавлених осіб до підготовки нацдоповідей за Конвенцією.

Серед найважливіших причин (проблем), які заважають справі збереження біорізноманіття учасники обговорення у багатьох випадках зазначали невідповідну роль органів державної влади...

Ці красномовні характеристики повною мірою ілюструють сучасний стан державної політики в царині збереження біорізноманіття. Нам невідомо, якою мірою авторами Третьої національної доповіді враховані оцінки з предмету обговорення, зроблені представниками громадськості та науковцями, і чи враховувалися вони взагалі, але достеменно відомо, що за чотири роки, що минули з того часу, жодних позитивних зрушень у практиці охорони біорізноманіття не сталося.

Законом України «Про природно-заповідний фонд України» (ст. 60, ч. 2) «охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду інших (нижчих – авт.) категорій покладається на підприємства, установи та організації, у віданні яких вони перебувають... Органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевого самоврядуван-

ня сприяють охороні й збереженню територій та об'єктів природно-заповідного фонду, виконанню покладених на них завдань.»

Саме в ідеології цієї норми Закону прихована трагедія заповідання переважної кількості об'єктів, що покликані підтримувати екологічну рівновагу на території України. Приймаючи під тиском місцевих органів влади у своє відання природно-заповідні об'єкти і не маючи до цього ні відповідної мотивації, ні коштів, ні знань, підприємства, установи та організації повсюдно лише формально відбувають свою місію, залишаючи в забутті доручені скарби. Владні ж структури, які, у відповідності із законом, лише «сприяють охороні й збереженню», не несуть повною мірою відповідальності за стан збереження згаданих об'єктів. У той же час як регіональні підрозділи Мінприроди України, так і саме міністерство, змирилися з таким станом справ, і в разі появи упущень в практиці охорони об'єктів ПЗФ не вживають заходів для їх виправлення, не ініціюють судових позовів щодо притягнення винних до відповідальності...

Про те, яку роль в природоохоронних заходах місцевих органів влади відводиться згаданим об'єктам, можна судити з огляду на зміст недавньої прес-конференції начальника управління екології Криворізького міськвиконкому Віталія Філімонова, з якої витікає, що з початку року в рамках Програми виходу з екологічної кризи, що діє з 2000 року, профінансовано природоохоронних заходів на суму майже 70 мільйонів гривень. Кошти були витрачені на запобігання забрудненню водного середовища, ліквідацію наслідків підтоплення, озеленення території міста тощо. Для об'єктів природно-заповідного фонду, як і щорічно, коштів не знайшлося. Проте їхній стан начальник управління оцінив як задовільний, хоча не оминув відзначити, що геологічну пам'ятку природи забруднюють побутовими відходами, там влаштовують стихійні сміттєзвалища тощо. У балці «Північна Червона» використовують прилеглий території під приватні городи.

Названими сентенціями обмежується вся природоохоронна діяльність Криворізького міськвиконкому по відношенню до об'єктів природно-заповідного фонду.

Микола КОРОБКО, голова Української екологічної асоціації «Зелений світ»; доповідь виголошена на заході «Консультації «Участь громадськості у розв'язанні регіональних екологічних проблем» (Оргуський інформаційно-тренінговий центр, м. Київ, 27 листопада 2009 р.). (3 газети «Промінь Просвіти», ... за грудень 2009 року)

ВОЛОНТЕРИ НАРОЩУЮТЬ СВОЇ ЗУСИЛЛЯ В СТАНОВЛЕННІ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ

У кінці березня поточного року збори ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» схвалили започаткування проекту щодо моніторингу стану дотримання заповідного режиму на території Державного ландшафтного заказника «Балка Північна Червона». Ці спостереження тривають уже 3-й місяць. 25 червня група моніторингу здійснила свій черговий вихід на територію підопічного об'єкту і провела спостереження, що стосуються доцільності проголошених меж заказника, факторів негативного впливу на його природний стан, а також фенологічних змін довкілля. Що стосується статусу заказника, дійсно, доводиться говорити лише про його проголошення і ніяк не про юридичне визнання, оскільки за 35 років з часу його затвердження виділення в натурі меж земельної ділянки не відбулося. Це означає, що під формальною охороною держави перебуває віртуальний об'єкт...

(3 газети «Промінь Просвіти Є», число 12 (32) за червень 2018 року)

На світліні: під час чергового моніторингу активістів ГО «КМЗТ» на заповідній території «Балка Північна Червона».

Ілюстративне фото Сергія ДАШКОВСЬКОГО

ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ ЯК НОРМА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Теоретично, ми живемо у правовій і демократичній країні. Практично ж, маємо, переважно, продажні суди і правоохоронні органи, які мерзеніють у правовому нігілізмі. І про ці «досягнення» органів влади відверто і демократично в один голос говорять і громадяни, і влада. Але коли ж ми почнемо все-таки позбуватися правового нігілізму в середовищі охоронців наших прав, адже в багатьох випадках незаконні дії чи бездіяльність правоохоронних органів досягають рівня світових рекордів. Кривий Ріг у цих досягненнях не пасе задніх...

(3 газети «Промінь Просвіти», число 17 (242) за вересень 2016 року)

Державний ландшафтний заказник «Балка Північна Червона»: полігон профанації заповідної справи в Україні

...Тяжким був шлях становлення цієї цінної природної території на шляху до набуття заповідного статусу. Як це не несподівано звучить, але початково збереженню цієї унікальної скарбниці Півдня посприяла побудова в кінці 19-го століття Катерининської залізниці. Міст, що з'єднав два протилежні борта степової балки, за пореволюційних часів як стратегічний об'єкт був обнесений охоронною зоною. Саме це уберегло саму балку від її перетворення в смінь (за термінологією тогочасних проєктантів) для промислових чи побутових відходів, як це сталося з абсолютною більшістю балок басейну ріки Саксагань на Криворіжжі. Необхідність збереження біологічних, геологічних, ландшафтних цінностей чи водних притоків Саксагані на той час не розглядалася. Лише у 1983 році розпорядженням Ради Міністрів Української РСР від 30 березня була створена Криворізька міська інспекція Держкомітету УРСР по охороні природи, яка не мала особливого впливу на позицію міської влади щодо згаданих питань...

Події останніх років комуністичного правління розвивалися непередбачувано, і планованого обстеження заказника не сталося. За 35 років свого існування державний ландшафтний заказник «Балка Північна Червона» так і не удостоївся набути повноцінного статусу, оскільки по цей час відсутня його земельно-правова документація, не винесені в натурі межі. Охоронне зобов'язання формально покладене на виконком Тернівської районної у місті ради, але будь-які охоронні заходи не практикуються...

Прошли роки, і легко пересвідчитися, що до «задовільного» стану заказника додалося, крім зазначених, ще більше недоліків: жодних аншлагов на території заказників немає, сталося випалювання більшої частини території заказника восени минулого року і значної території нинішньої весни, у багатьох місцях спостерігаються сліди пікніків. І в такому стані, за умов нескінчених розмов про адаптацію українського законодавства до європейських норм, виборює своє право на життя абсолютна більшість заповідних об'єктів, що не мають власної дирекції.

(3 газети «Промінь Просвіти Є», число 10 (30) за травень 2018 року)

У чарівному колі безвиході: державний резерват природи зі статусом, що не діє

Про справжній стан речей можна судити з відповіді очолюваної старшим радником юстиції Дробіцькою Т. К. Криворізької міжрайонної природоохоронної прокуратури Дніпропетровської області від 26.04.2004 року, №544 вих. 04, фрагменти якої наведені нижче.

«При перевірці дотримання вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України» на території ландшафтного заказника загальнодержавного та місцевого значення «Балка Північна Червона», який знаходиться під охороною управління містобудування та архітектури виконкому Криворізької міської ради, встановлено, що територія заказника межовими знаками не означена; природоохоронні аншлаги та інформаційно-охоронні знаки встановлені не в повному обсязі; встановлено факт випасу худоби на території об'єкту; територія, яка прилягає до заказника з північного та північно-західного боку розорюється, має факт засмічення прилеглої до заповідного об'єкту території побутовими відходами. В ході перевірки встановлено, що картографічні матеріали, якими керуються управління містобудування та архітектури виконкому Криворізької міської ради, управління земельних ресурсів м. Кривого Рогу, не співпадають між собою та різняться в визначенні

меж заповідної території з картографічними матеріалами охоронного зобов'язання...»

Зважаючи на цілковиту відстороненість природоохоронних органів від справи підтримання статусу об'єкта ПЗФ, що перебуває під охороною держави, автору цього допису довелося багато разів звертатися до них із запитами та пропозиціями...

У 2018 році громадськості Криворіжжя вдалося неймовірними зусиллями відхилити наміри департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації постійної комісії обласної ради з питань екології та енергозбереження погодити плановану діяльність ТОВ «Кривбас Цемент Пром» з видобутку залізничної сировини на території цього заповідного об'єкту. Як наслідок, директор департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації Стрілець Р. О. у своєму листі від 30.11.2018 року, всх. № 3-7482/261-18, змушений був повідомити, що «встановлення та винесення в натурі меж ландшафтних заказників загальнодержавного значення та місцевого значення «Балка Північна Червона» внесено до переліку природоохоронних заходів Дніпропетровської області, які будуть реалізовуватись у 2019 році.

(3 газети «Промінь Просвіти Є», число 16 (60) за серпень 2019 року)

Досвід ЗСУ, набутий на війні, та інші армії під час війни

Укрінформ опитав рекрутерів та командирів: як на практиці працюють контракти для молоді та нова система розподілу бійців між частинами. Наприкінці минулого року в Україні запустили модель справедливого розподілу мобілізованих між військовими частинами. Головна мета цієї ініціативи — забезпечити бригадам стабільне поповнення та підготовку новобранців під реальні потреби підрозділів. Окрім того, функціонують і розвиваються інші механізми комплектування, зокрема рекрутинг та спеціальні контракти для молоді — програма «Контракт 18-24». Чи здатні ці інструменти подолати кадровий голод, наскільки ефективно працює залучення добровольців та що про це думають безпосередньо у бойових підрозділах — ми запитали у представників військових частин.

молодіжної програми. Для фахівця це показовий момент, адже ключова річ в рекрутингу — мотивація. «Багато молодих людей вже чітко розуміють, чого вони хочуть, у який підрозділ і на яку спеціальність планують потрапити. Фінансовий фактор для них не завжди визначаль-

ти ціль, її потрібно виявити, проаналізувати та зрозуміти». Корнієнко повністю погоджується з тезою, що 5 рекрутованих краще за 30 мобілізованих, оскільки «доброволець має інший рівень мотивації, іншу включеність і швидше стає ефективним».

За словами Михайла Трача, у його 30-й ОМБр процес побудованих системно: працюють окремі рекрутингові групи, які професійно ведуть кандидатів від першого контакту до підрозділу, та функціонують онлайн-канали. «Після заповнення анкети відбувається первинна фахова розмова, а потім — принципово важливе спілкування з командиром підрозділу. Людина одразу знайомиться з тим, з ким працюватиме. Тільки після того, як військовослужбовець реально освоє свою спеціальність, розуміє техніку і свій колектив, він заходить на виконання бойових завдань». У пріоритеті зараз оператори дронів та інженерно-технічний склад. «Особливо цінні люди з ІТ-бекграундом, які розуміють мережі, можуть працювати з налаштуванням систем та програмуванням. Будь-які інженерні навички мають пряме прикладне значення». Трач визнає, що рекрутинг повністю не покриває потреби, і система мобілізації залишається критично важливою. «Проте рекрутинг дає іншу якість: коли

Нові підходи до комплектування змінюють українське військо

СПРАВЕДЛИВИЙ РОЗПОДІЛ: ВІД «ЛАТАННЯ ДІР» ДО ПРОГНОЗОВАНОГО ПЛАНУВАННЯ

У листопаді минулого року президент дав доручення заступнику глави Офісу Президента Павлу Палісі та начальнику Генерального штабу Андрію Гнатову розробити модель справедливого розподілу мобілізованих у бригади. Чому ця тема взагалі виникла? Упродовж минулого року були пріоритетні частини, які комплектувалися найбільшою кількістю мобілізованих. Водночас інші бригади, які виконують бойові завдання, не отримували достатнього поповнення. Звідси — зростання СЗЧ, відсутність ротацій, відпусток тощо.

Після змін кожна з бригад, що перебувають у зоні бойових дій, має отримувати стабільну кількість новобранців щомісяця. Це не просто цифри у звітах, а реальна можливість планувати ротації та виводити людей на відновлення. Система мінімізує суб'єктивні «ручні» рішення, впроваджуючи логіку рівності: якщо фронт тримається на всіх, то і розподіл поповнень має розподілятися на всіх.

Командир батальйону безпілотних систем «Сапсани» 30-ї ОМБр Михайло Трач підкреслює критичну важливість людського капіталу, адже «ця війна не схожа на жодну попередню і вже точно не буде «воюватися» за старими правилами». Він додає, що навіть ворог, маючи значно більший мобілізаційний потенціал, стикається з труднощами, оскільки їхні втрати подекуди перевищують темпи поповнення. «Питання людей — це ключ, особливо для сторони, що значною мірою тримає оборону. Ротації, доукомплектування підрозділів, закриття вразливих ділянок фронту — усе це напряму залежить від наявності особового складу. Рішення про більш справедливий і прогнозований розподіл було давно на часі».

Ключове слово тут — прогнозованість. «Командир має розуміти не «коли взагалі хтось прийде», а конкретно: скільки людей, коли і з яким профілем... Комбат зазначає, що перші зміни вже відчутні, адже з'явилося розуміння, яка кількість людей має прийти в підрозділ після підготовки: «З'являється можливість планувати хоча б на коротку перспективу — на місяць-два вперед, бо ти вже не працюєш «з коліс», а можеш цілеспрямовано будувати систему. Раніше ресурси банально не вистачало».

Начальник відділу персоналу 79-ї ОДШБр Олександр Лук'янець підтверджує, що для бойової бригади це одне з ключових питань: «Через постійне виконання завдань у зоні бойових дій є санітарні та безповоротні втрати. Справедливий розподіл особового складу між бригадами напряму впливає на боєздатність підрозділів — на можливість оперативного замінити поранених або загиблих і хоча б частково проводити ротації». Водночас він констатує жорстку реальність: наразі кадровий дефіцит все ще залишається, а навантаження

на підрозділі є високим.

Начальник відділу рекрутингу 10-го армійського корпусу Андрій «Стратег» оцінює нове рішення щонайменше на вісім балів із десяти. Він згадує, що до цього багато бригад жили в умовах хронічного кадрового голоду. «У нашому корпусі були підрозділи, які за вісім місяців 2025 року отримали перше поповнення лише в серпні — буквально кілька десятків людей. Увесь цей час вони фактично існували без «свіжої крові», поступово зменшувались через втрати, звільнення та переведення». Ситуація була настільки критичною, що, за словами «Стратега», бригади рятувала дещо дивна річ — механізм повернення після самовільного залишення частини: «СЗЧ був чи не єдиним інструментом, який дозволяв бригадам триматися на плаву. Це, зрозуміло, не системне рішення».... Орієнтовно за пів року можна досягти стану, коли підрозділи вже не просто виживають, а впевненіше тримаються. Однак не можна вимагати від бригад надрезультатів одразу після доукомплектування. Дуже важливо дати їм час не лише набратися людей, а й сформувати боєздатний кістяк, який працює разом і стане здатним виконувати широкий спектр завдань

КОНТРАКТ 18-24: ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ СТВОРЮЄ НОВИЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КІСТЯК СИЛ ОБОРОНИ

Проєкт «Контракт 18-24», що стартував як експеримент, переріс у стратегічний інструмент залучення молоді. Його архітектура полягає в наступному: держава пропонує короткий річний термін служби, солідний «підйомний» мільйон гривень (із виплатою 200 тисяч одразу) та відстрочку від подальшої мобілізації на рік після закінчення контракту. У жовтні 2025 року ця модель поширили на всі бойові підрозділи, оскільки командири в один голос заявляють: п'ятеро вмотивованих двадцятирічних юнаків, які прийшли свідомо, часто ефективніші за цілий взвод невмотивованих.

Андрій «Стратег» зазначає, що в 10-му армійському корпусі за таким контрактом служать десятки людей, значна частина з яких — ще на етапі підготовки. Перший помітний сплеск відбувся у жовтні минулого року, коли для 18-24-річних відкрили можливість йти в напрям БПЛА. До цього, коли з'явилась можливість набирати на піхотні спеціальності, теж був відчутний інтерес, але потім він дещо просів.

Досить іронічну ситуацію змальовує рекрутер окремого загону «Тайфун» Іван Корнієнко. Хоча контракт 18-24 активно пропонується, людей, які цілеспрямовано приходять саме на цей формат, у його роботі зараз практично немає. Як приклад, він наводить недавню розмову з юнаком молодшим за 25 років, який без вагань відповів, що хоче звичайний контракт до кінця особливого періоду, попри всі додаткові бонуси

ний, адже вони йдуть не за умовами, а за змістом служби та за конкретною роллю».

Михайло Трач підтримує тезу про пріоритет мотивації: «Якщо у військовослужбовця є розуміння, навіщо він тут і що має робити, з нього можна підготувати сильного фахівця незалежно від того, як він потрапив до війська». Водночас сам формат контракту він вважає правильним, адже він закрити важливу нішу, давши молоді змогу свідомо обрати напрямки. Та й узагалі — потрапити у військо (як відомо, особи до 25 років, які не проходили строкову служби та не є офіцерами запасу, вважаються призовниками і не підлягають примусовій мобілізації, - ред.). «Переважно це хлопці і дівчата 18-20 років, часто без значного життєвого чи професійного досвіду, які приходять з бажанням служити і працювати на сучасних напрямках. Найпопулярніший вибір — безпілотні системи, пілоти FPV, оператори ударних дронів та робота з технологічною складовою війни. Це логічно: це і популярний тренд, і реальна можливість швидко отримати конкретну спеціальність». Але командир відверто зазначає, що вони потребують наставництва. «Вони швидко освоюють технічні речі, але щоб почати мислити як військові, приймати рішення, діяти системно — потрібен досвід. Процес їхнього становлення вимагає часу та навчання, але потенціал дуже великий. У перспективі саме ця молодь стане кістяком війська — людьми, які вже пройшли війну і залишаються в системі».

Начальник відділу відділення персоналу 79-ї ОДШБр Олександр Лук'янець також розглядає цей інструмент як перспективний. «Поки що таких військовослужбовців у нашій бригаді небагато, але ті, що є, — дуже мотивовані, найчастіше обирають безпілотні системи та добре показують себе під час навчання». Проте він нагадує, що залишаються дуже потрібними і класичні бойові спеціальності: стрільці, кулеметники, гранатометники, розвідники.

РЕКРУТИНГ У БРИГАДІ: ЯКІСТЬ, ЩО ПЕРЕМАГАЄ КІЛЬКІСТЬ

Сьогоднішній рекрутинг — це сервіс, де військо виступає як свідомий роботодавець. Кандидат отримує не повістку, а пропозицію: обрати фах відповідно до цивільного досвіду, пройти співбесіду безпосередньо з майбутнім командиром та отримати супровід на кожному етапі — від ВЛК до навчального центру. Це шлях від взаємного страху до взаємної відповідальності.

Іван Корнієнко поділяє рекрутинг на пасивний (через сайти та платформи) та активний (безпосередня взаємодія, комунікація, заходи). Окремим ефективним напрямом він вважає ознайомчі курси (для усіх охочих, - ред.) з БПЛА: «Людина приходиться, два дні взаємодіє з підрозділом, бачить інструкторів, техніку, процес. І після цього вже приймає рішення... це один із найефективніших форматів, бо він дає реальне уявлення про службу».... Величезну роль відіграє збір інформації: «Окремо — аналітика і розвідка. Бо перед тим як урази-

людина приходиться свідомо, можна вивчити її навички й заздалегідь планувати її роль. Людина, яка приходить по мобілізації, часто на старті розгублена, з недовірою та внутрішнім опором. Тоді потрібні додатковий час на адаптацію і навчання. Натомість у випадку з рекрутингом цього бар'єру значно менше, людина вже прийняла рішення і швидше стає ефективною».

Олександр Лук'янець додає, що кандидат проходить перевірку документів, професійно-психологічний відбір та ВЛК. «Поки що добровольців надходить небагато і рекрутинг не може повністю закрити потреби бригади, але це важливий інструмент, адже такі бійці приходять з мотивацією». Він наголошує, що розвиток нових форматів контрактної служби поступово допоможе зменшити кадровий дефіцит.

Нарешті Андрій «Стратег» розповідає, що їхнє завдання під час співбесіди — розкрити людину: її досвід, навички, інтереси, навіть мрії. «Часто за формальною заявкою ховається зовсім інший потенціал. Кандидат може податися на водія, а виявиться, що він має сильний технічний бекграунд. Або навпаки: людина з цивільною професією хоче саме в бойовий підрозділ. У мене був випадок, коли прийшов фінансист. Я йому пропонував посаду бухгалтера, ну, бо такі люди теж дуже потрібні, а він: «Досить з мене цифр. Хочу бути кулеметником».

За його словами, рекрутери фактично ведуть за руку кандидатів через усі бюрократичні процеси. «Ця бюрократія іноді вражає своєю абсурдністю. Бувають навіть парадоксальні ситуації: наприклад, коли людину раніше виключили з обліку, і тепер вона хоче повернутися в армію — і це теж треба юридично правильно оформити». Окрім технологічних спеціальностей, існує великий запит на медиків, психологів та професійних водіїв. І до останніх — вимоги колосальні: «Є різниця між тим, щоб водити цивільне авто і, наприклад, грамотно завести групу на позиції під загрозою ураження. Від водія часто залежить життя екіпажу...». Також вкрай потрібні фахівці для ремонту техніки на місцях. Вчитися доводиться постійно: «У нас, по суті, така модель: людина заходить, проходить БЗВП, далі потрапляє в підрозділ — і там починається справжнє навчання. Її вчать бойові фахівці, які мають реальний досвід».

Сьогодні рекрутинг дає корпусу приблизно 10-15% від загального поповнення. Але рівень стабільності таких бійців вражає: «Якщо дуже умовно, то серед рекрутованих залишається до 80-90% людей, тоді як серед мобілізованих цей відсоток суттєво нижчий». Деякі рекрутовані за рік доходять до офіцерських посад. «Тому відповідь проста: рекрутинг — це про якість і мотивацію, мобілізація — про масштаб. І зараз нам критично потрібні обидва ці інструменти», — констатує «Стратег».

«УКРІНФОРМ», Мирослав ЛІСКОВИЧ, 31 березня 2026 року (У скороченому вигляді. Повністю — за посиланням:

<https://www.ukrinform.ua/rubricato/4107499-novi-pidhodi-do-komplektuvanna-zminuut-ukrainske-vijsko.html>)

Досвід ЗСУ, набутий на війні, та інші армії під час війни

Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році не стало несподіванкою для розвідок США та Великої Британії, а тривожні сигнали фіксували ще з 2020 року. Попри це Європа сумнівалася, а Київ намагався уникнути паніки, балансує між публічним спокоєм і прихованою підготовкою. Переказ статті від The Guardian

Напередодні повномасштабного вторгнення Росії в Україну західні розвідки, насамперед американське ЦРУ та британська MI-6, здійснили один із найуспішніших зборів інформації у сучасній історії. Вашингтон і Лондон мали безпрецедентно точний доступ до військових планів Кремля та попереджали про можливу війну. Ще за два роки до початку війни аналітики у Вашингтоні та Лондоні почали фіксувати тривожні сигнали: ізоляція Кремля під час пандемії, радикалізація історичної риторики, концентрація військ і дедалі сміливіші геополітичні кроки Москви. Чому більшість країн Європи та українське керівництво до останнього відкидали попередження про початок війни? Forbes Ukraine обрав ключове зі звіту The Guardian.

Війна, яку передбачили не всі. Як розвідка виявила підготовку вторгнення РФ в Україну та чому Європа не вірила у це? Головне з матеріалу The Guardian

**ВІДКРИТТЯ ПЛАНІВ.
ЯК ВАШИНГТОН
І ЛОНДОН ДІЗНАЛИСЯ
ПРАВДУ**

Перші ознаки підготовки президента РФ Володимира Путіна до війни розвідка почала фіксувати ще у 2020-му. Тоді російський президент, ізолюваний через COVID-19, занурився в історію та почав планувати свій «великий український гамбіт». Влітку того самого року Путін підтримав президента Білорусі Олександра Лукашенку під час протестів, щоб пізніше використати Білорусь як плацдарм. До осені 2021-го інформація стала шокуючою: Путін хотів не просто пробити коридор до Криму чи захопити Донбас, він хотів захопити Київ, пише The Guardian.

У листопаді 2021-го директор ЦРУ Вільям Бернс відправився до Москви, щоб особисто попередити Росію про катастрофічні наслідки такого кроку. Поговоривши з Путіним про захищений телефонний ліній, Бернс повернувся до США з чітким передчуттям неминучої війни. Впевненість розвідки базувалася не на інформації агентів у Кремлі, а на величезній кількості даних: супутникових знімках переміщення десятків тисяч військових, перехопленні комунікацій Голо-

ного оперативного управління російського Генштабу та підготовці проросійських груп в Україні, зазначає The Guardian.

**ТІНЬ ІРАКУ ТА ІЛЮЗІЯ
«РАЦІОНАЛЬНОСТІ»**

ЧОМУ НЕ ВІРИЛА ЄВРОПА
Коли США спробували об'єднати союзників, поділившись безпрецедентною кількістю розвіданих, вони натрапили на стіну скептицизму. Ця недовіра мала дві головні причини.

По-перше, європейські спецслужби пам'ятали 2003 рік, коли США сумнівно аргументували вторгнення в Ірак. «Я достатньо старий, щоб пам'ятати 2003-й, і тоді я був одним із тих, хто вам повірив», — передає The Guardian слова одного з європейських міністрів закордонних справ під час розмови з держсекретарем США Ентоні Блінкеном.

По-друге, Європа опиралася на логіку. Європейські аналітики вважали Путіна раціональним гравцем. За російськими оцінками, які перехопили Захід, очікувалося, що близько 10% українців, або 4 млн людей, будуть чинити збройний опір. Європейські аналітики порахували, що зібраних російських військ просто фізично не вистачить, щоб утримати таку країну, зазначає The Guardian.

У Парижі та Берліні скупчення військ сприймали лише як

інструмент тиску на Київ. Навіть Польща, яка зазвичай має жорстку позицію щодо РФ, вважала повномасштабний наступ малоймовірним. Поляки бачили, що російські війська в Білорусі були найслабшими, без пального та нормального керівництва, і сприймали їх як відволікаючий маневр перед ударом на Донбасі.

«Ми мали ту саму інформацію про війська на кордоні, але розійшлися в аналізі того, що було в голові Путіна», — цитує The Guardian слова посла Франції в Україні Етьєна де Понсена. Європейці були просто охоплені переконанням, що це просто не має сенсу, за словами радника президента США Джейка Саллівана.

**СТРАХ ПАНІКИ І ТАЄМНА
ПІДГОТОВКА В КИЄВІ**

Найбільш драматичною була ситуація всередині самої України. Президент України Володимир Зеленський місяцями публічно відкидав тривожні попередження американців, побоюючись, що паніка спровокує економічний колапс країни ще до того, як російський солдат перетне кордон, пише The Guardian. Окрім цього, на позицію керівництва впливали різні сигнали від Заходу. «Не слухайте це, це все нісенітниця», — казали представники Франції та Німеччини Зе-

ленському, тоді як США та Велика Британія попереджали про війну, йдеться у статті.

Секретність була і у Кремлі. Навіть високопосадовці РФ, як от міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров чи пресекретар президента РФ Дмитро Песков, нічого не знали до останнього тижня. Тому контакти української влади з російськими візаві, наприклад, розмови екскерівника ОП України Андрія Ермака з колишнім на цей момент заступником голови адміністрації президента РФ Дмитром Козаком створювали хибне враження, що

результатом цей зв'язок допоміг українським силам координувати оборону.

Наслідки цієї помилки виявилися кривавими. За чотири роки війни втрати Росії склали близько 400 000 солдатів убитими заради того, щоб здобути контроль над додатковими 13% української території, зазначає The Guardian, не уточнюючи джерело даних. А рішення Зеленого залишитися в Києві здивувала як Москву, так і Вашингтон, зламавши всі прогнози швидкого перемоги Кремля, пише The Guardian.

Для європейських спецслужб

вторгнення не буде, адже самі російські перемовники в нього не вірили, за даними The Guardian.

Водночас українські розвідники та військові бачили загрозу і намагалися діяти. Колишній головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний був розчарований тим, що влада відмовляється вводити воєнний стан. Без офіційного дозволу військове командування таємно проводило командно-штабні ігри та готувало плани оборони. Лише в останній вечір перед наступом генерали на свій страх і ризик почали перемішувати підрозділи та мінувати узбережжя Чорного моря.

**НЕДООЦІНКА СПРОТИВУ
УКРАЇНИ**

Хоча ЦРУ та MI-6 спрогнозували сам факт вторгнення, вони катастрофічно помилилися в його результатах. Розвідки опиралися на російські оцінки власних сил, очікуючи, що Київ впаде за кілька тижнів, зазначає The Guardian.

Російський план базувався на шалених ілюзіях. План Путіна був настільки відірваний від реальності, що Росія навіть не стала знищувати українські електромережі та мобільний зв'язок, сподіваючись використати їх для швидкої окупації. У

нездатність передбачити війну стала шоком і причиною для змін. Вони були обурені провалом і наполягали на внутрішньому розслідуванні того, що можна було б зробити краще, зазначає один європейський розвідник. «Вся мета існування розвідки полягає в тому, щоб передбачити, коли почнеться наступна війна. І ми повністю все зіпсували», — сказав розвідник.

Головний урок, який виніс світ із подій зими 2022 року, сформульований дуже чітко: у нову еру геополітичної нестабільності вкрай небезпечно відкидати найгірші сценарії лише тому, що вони здаються нам нерациональними або «неможливими». Тепер країни Заходу почали активно розробляти стратегії навіть для найбільш нереальних загроз.

Сайт «Forbes» від 24 лютого 2026 року

<https://forbes.ua/war-in-ukraine/viyuna-yaku-peredbachili-yak-rozvidka-rozkрила-plani-putina-pro-rosiysko-ukrainsku-viynu-ichomu-svit-vidmovlyavsya-v-tse-viriti-golovne-zi-materialu-the-guardian-24022026-36576>

ПОЛЮВАННЯ БЕЗ СЕЗОНУ: ЯК РОСІЯ СТАЛА ЦІЛОРІЧНИМ ВІЙСЬКОКОМАТОМ

(Путінський призов на безстрокову службу в «цифрі» та фактах)

1 квітня почався черговий призов на строкову службу до ЗС Росії. Його по-старому ще називають весняним, але це не так. Із 2026 року призов у Росії став цілорічним, продовжуючи тим самим перманентну мобілізацію. Чоловіки країни опинилися в лещатах системи, де шлях від мирного життя до окопу скоротився до кількох кліків у державному реєстрі. Нагадаємо, правила призову до російської армії почали змінювати після початку повномасштабної війни проти України. У 2023 році в РФ ухвалили закон, який запровадив електронні повістки та єдиний реєстр військовозобов'язаних, штрафи за неявку до військкомату зросли, а призовний вік підвищили до 30 років.

Щодо осіннього призову — 2025, то до збройних сил і інших військ та формувань було направлено 135 тисяч новобранців. Це стало найбільшим показником із 2016 року, коли до армії було відправлено 152 тисячі осіб, а також із початку повномасштабної війни в Україні. Зокрема, у 2022 році призвали 120 тисяч

строковиків, у 2023-му — 130, а 2024-го — 133 тисячі. Проте всі попередні рекорди має побити 2026 рік, в якому, згідно з указом Путіна, до армії мають набрати 261 тисячу осіб.

4 березня 2026 року Путін підписав указ № 139, за яким штатна чисельність ЗС РФ збільшується до 2 391 770 осіб. Із них кількість військовослужбовців зросла на 2640 осіб, досягнувши 1 502 640. Влада також вирішила максимально спростити шлях від повістки до окопу. Нова законодавча ініціатива скасовує автоматичне зупинення призову під час судових суперечок щодо правомірності призову. Фактично чоловікам пропонують складний юридичний квест: оскаржувати дії військкомату вже безпосередньо з війська.

«Запасні» полки та «Великий брат» МО РФ

Наприкінці грудня Путін ініціював своїм указом призов на воєнні збори, що дають змогу провести гібридну мобілізацію членів «стратегічного неактивного резерву» (запасників). Цю

саму мету переслідує закон про призов резервістів для охорони стратегічних об'єктів. Головне — це відбір за категоріями та військово-обліковими спеціальностями людей, яких можна відправити на фронт. Якимось уникнути зборів чи «охорони стратегічних об'єктів» у резервістів немає можливості — це вже вважатимуть дезертирством. МО РФ вирішило отримати повний доступ до даних РАЦС — відповідний законопроект, внесений до Держдуми 20 березня. Це надає військовому відомству право запитувати в електронній формі відомості про реєстрацію актів цивільного стану з Єдиного державного реєстру РАЦС у режимі реального часу. Це вирішує ключову проблему військового обліку та мобілізації: точну ідентифікацію громадян. Друга проблема — їхні соціальні зв'язки — вирішуватиметься через месенджер МАХ, який інтегрується з «Держпослугами» та іншими державними сервісами. Цей месенджер надасть повний доступ до контактів, чатів, груп і листувань. Разом ці два інструменти — база РАЦС і МАХ — перетворюють МО РФ на «Великого брата», який отримає повний цифровий профіль будь-якої російської «мобілізаційної худоби», загалом «поголів'я» якої

оцінюється у 10–12 мільйонів.

Студентська

безпілотна весна — 2026

Останнім часом активізувалася робота за студентським напрямом. З'являлося безліч повідомлень про те, що студентів змушують кидати навчання і йти в армію. Кампанії з вербування (офіційно — виключно у «безпілотні війська») тривають у понад 200 університетах і коледжах 23 регіонів Росії. Вербувати є кого: станом на минулий рік у російських ВНЗ навчалось 2,2 млн чоловіків. Численні витоки аудіозаписів та свідчення із середини них показують, що співробітників вишів дедалі сильніше змушують виконувати встановлений план набору — переконати 2% студентів підписати контракт з армією. Якщо це розпорядження буде виконано, армія отримає додатково 44 тисячі осіб, а в разі його поширення на коледжі — 76 тисяч. Вигадали й інший спосіб студентського весняного призову. Депутат Держдуми Делягін виступив із ініціативою: розширити мережу військово-навчальних центрів (ВНЦ) при вишах по всій країні. Логіка зрозуміла — якщо студенти не йдуть у казарми, треба, щоб казарма прийшла до них. Пояснення просте: престиж кадрової служби стрімко котиться донизу. Вступні вимоги до військових училищ впали до мінімуму, а терміни прийому документів торік продовжували мало не до останнього дзвоника. Але навіть такі «акції небаченої щедрості» не допомагають заповнити вакантні місця

курсантів.

Усі ці, а також багато інших явних та прихованих мобілізаційно-призовних нововведень (і все це, зазначмо, в умовах, коли в Росії офіційно не оголошено воєнного стану), доводять, що на четвертий рік війни путінська військова машина зіткнулася з очевидним парадоксом: попри гучні звіти про «успіхи», система комплектування армії стоїть перед суворим викликом: контрактно-добровільний ресурс майже вичерпано. Тому мобілізаційний примус стає єдиним інструментом виживання режиму. МО РФ звично переконує, що призовники-2026 служимуть виключно на території Росії. Але «СВО» відбувається в «конституційно нових регіонах РФ», і захищати їх ті самі призовники повинні. Звісно, всі це розуміють. Як і те, що нещодавній заяві Пескова та Медведєва про «відсутність необхідності в новій мобілізації» варто сприймати як сигнал про протилежне. Недавній, але вже історичний досвід «часткової мобілізації» 2022 року підтверджує: Кремль починає «забалакувати» проблему саме в той момент, коли відповідне рішення уже лежить на столі.

**Макс Мельцер,
«УКРІНФОРМ», 2 квітня 2026 року (у скороченому вигляді. Повністю — за посиланням: <https://www.ukrinform.ua/rubric-factcheck/4108451-poluvanna-bez-sezonu-ak-rosiastalavanna-cilorichnim-vijskkomatom.html>)**

Досвід ЗСУ, набутий на війні, та інші армії під час війни

Зеленський анонсував перемовини з європейцями про спільну систему захисту неба

В українській стороні вже цього тижня будуть перемовини з європейськими партнерами про створення спільної системи захисту неба. Про це Президент Володимир Зеленський повідомив у зверненні з нагоди Дня українського зброяря, передає Укрінформ. «Уже цього тижня в нас буде розмова з європейцями – перемовини про створення спільної системи захисту неба. Я впевнений: або Україна стане невід'ємною частиною європейської безпекової системи, або дехто у Європі ризикує стати частиною «руського міра», - сказав він.

Зеленський заявив, що Україна не тільки не відстає від змін, Україна – серед лідерів у розвитку безпекових технологій. Президент вважає, що український безпековий досвід і українська військова експертиза зараз є найбільш бажаним товаром для десятків країн світу. «Але нову співпрацю з партнерами щодо зброї ми будемо не так, як у дев'яностих чи нульових, коли українську зброю і силу розпродавали, як у Чорну п'ятицю. Ми не робимо ярмарок нашої зброї і не спустошуємо наші склади. Ми пропонуємо безпекове партнерство – довгострокове і прибуткове для України», - поінформовав глава української держави.

Він зазначив, що українські перехоплювачі вже працюють на Близькому Сході та в країнах Затоки і що Україна створює сильну інтегровану систему захисту неба з багатьох компонентів. «Саудівська Аравія, ОАЕ, Катар мають свою ППО від балістики й інших ракет. Але – разом із нашою військовою експертизою в них є рішення, щоб захищатися від «Шахедів», щоб виявляли цю загрозу і реагувати масштабно. Радарне поле, необхідні РЕБ-системи, зв'язок між компонентами ППО і саме перехоплення – все це вмє робити Україна. Ми також у комунікації з Кувейтом, Оманом, із Туреччиною, з Сирією», - повідомив Зеленський. Президент поінформовав, що в українському досвіді зацікавлені країни Азії та Африки.

Він зазначив, що в Україні є і досвід гарантування морської безпеки, «об'єктивно найбільш свіжий у світі». «Ніхто інший не виконував таких завдань, як українці в Чорному морі. Коли говорять про безпеку в Ормузькій протоці – це часто теоретичні розмови. Ті, хто їх веде, не виконували самі подібних операцій. Українці виконували. Ми боролись і з ворожим флотом, і з ударами з повітря, і з морськими мінами – через усе це ми пройшли», - заявив Зеленський.

Президент сказав, що якщо партнери запропонують українській державі рівноправну співпрацю, то Україна може допомогти. «Наші морські дрони Sea Baby, «Магура», «Сарган» відомі багатьом, і це теж наша українська експортна позиція. Як і наша артилерія, яку ми виробляємо найбільш масштабно в Європі. Як і наші снаряди, яких зараз усе більше. Як і наша «бронея» – «бронея», яка щороку стає все більш ефективною. Все це забезпечує наш ОПК – наші оборонці, наші українські зброярі», - повідомив він.

Зеленський переконалий, що Україна – глобальний виробник сили та безпеки: «так є і так буде». «І все це – не подарунки від України. Довгострокові безпекові угоди на Близькому Сході – це кошти для нашої держави щороку, це пальне для України, необхідне в умовах світової нестабільності. Це і ті види зброї, яка у нас у дефіциті, але є у партнерів. Ми підтримуємо тих, хто підтримує нас, працюємо, щоб кожен став сильнішим», - сказав Президент.

Як повідомляв Укрінформ, очільник Офісу Президента України Кирило Буданов заявив, що оборонна галузь має стати каркасом нової економіки України.

«УКРІНФОРМ», 13 квітня 2026 року

<https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/4112115-zelenskij-anonsuvav-peremovini-z-evropejcam-pro-spilnu-sistemu-zahistu-neba.html>

Зеленський заявив, що Україна вперше в історії достатньо озброєна для захисту від ударів РФ

Президент Володимир Зеленський заявив, що Україна вперше в своїй історії має достатній рівень озброєння, щоб захищатися від російських ударів, а також відзначив державними нагородами працівників ОПК.

Джерело: Зеленський у зверненні з нагоди Дня працівника українського оборонно-промислового комплексу

Пряма мова: «Вперше в історії нашої держави озброєння достатньо, щоб захищатися від російських ударів. Росія не вперше прийшла знищити нас, українську державність і волю, але зараз українці перебувають на сильніших позиціях, ніж це було раніше: і в 2014 році, і у 20-му столітті, і ще раніше. Це, безумовно, історичний результат нашої держави. Україна змогла вистояти у повномасштабній війні та захищатися гідно, захищатися сучасно і мати можливість переносити війну на територію ворога – в Росію».

Деталі: Президент наголосив, що українські дрони суттєво змінили підходи до ведення війни. Крім того, за словами Зеленського, Україна розвиває наземні роботизовані комплекси, системи радіоелектронної боротьби та працює над власною протиповітряною обороною, здатною протидіяти балістиці. Президент зазначив, що Україна також досягла високого рівня у виробництві ракет, бронетехніки, артилерії та оборонного програмного забезпечення, а українська зброя та військова експертиза викликають інтерес у країнах Європи, Близького Сходу, Азії та Африки.

Що передувало: Зеленський у зверненні до Дня працівника українського ОПК заявив, що Україна не розпродала запаси озброєння, а вибудовує довгострокове безпекове партнерство з іншими державами. Президент зазначив, що Україна також досягла високого рівня у виробництві ракет, бронетехніки, артилерії та оборонного програмного забезпечення, а українська зброя та військова експертиза викликають інтерес у країнах Європи, Близького Сходу, Азії та Африки.

Що передувало:

Зеленський у зверненні до Дня працівника українського ОПК заявив, що Україна не розпродала запаси озброєння, а вибудовує довгострокове безпекове партнерство з іншими державами.

Анастасія ПРОЦ, «Українська правда», 13 квітня 2026 року

<https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/13/8030018/>

ФЕДОРОВ: Бельгія та Іспанія виділяють по 1 млрд євро допомоги Україні

За підсумками розмов із міністрами оборони Бельгії та Іспанії міністр оборони України Михайло Федоров повідомив, що Бельгія цього року виділяє 1 млрд євро оборонної допомоги Україні та підтвердила намір передати додаткові винищувачі F-16, тоді як Іспанія також надає 1 млрд євро на підтримку України.

Джерело: міністр оборони України Михайло Федоров у соцмережах

Пряма мова: «Провів розмови з міністрами оборони Бельгії Тео Франкеном та Іспанії Маргаритою Роблес. Синхронізували ключові напрями співпраці – посилення протиповітряної оборони, розвиток дронівих спроможностей та «чеської ініціативи» для забезпечення фронту артилерією далекобійного ураження».

Деталі: Він додав, що Бельгія цього року виділяє 1 млрд євро оборонної допомоги Україні та підтвердила намір передати додаткові винищувачі F-16, а також забезпечити постачання запчастин для наявних літаків. Іспанія також надає 1 млрд євро на підтримку України у 2026 році. Під час переговорів сторони приділяли увагу розвитку оборонної співпраці, зокрема в межах європейського механізму SAFE. Україна запропонувала можливість тестування іспанських безпілотників у бойових умовах.

Пряма мова: «Ми готові запропонувати перелік виробників, які можуть налагодити співпрацю з іспанськими компаніями. Зі свого боку, Україна також запропонувала можливість тестувати іспанські безпілотники в бойових умовах».

«Українська правда»,

14 квітня 2026 року

<https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/14/8030021/>

Українські роботи вперше без піхоти захопили ворожу позицію — Зеленський

Українські безпілотні платформи вперше захопили ворожу позицію. Про це сьогодні, 13 квітня, заявив президент України Володимир Зеленський, повідомляє прес-служба Офісу президента.

Майбутнє вже на полі бою, і його творить Україна. Це наші наземні роботизовані комплекси. Вперше в історії цієї війни ворожу позицію було взято виключно безпілотними платформами — НРК та дронами. Окупанти здалися в полон, і цю операцію виконали без участі піхоти і без втрат із нашого боку, — розповів Зеленський. Він зазначив, що лише за три місяці НРК «ратель», «терміт», «ардал», «воля», «змія», «протектор», «воля» та інші виконали на фронті понад 22 тис. місій.

Іншими словами, більше 22 тисяч разів збережено життя — у найбільш небезпечні зони замість воїна йшов робот. Це про високі технології на захисті найвищої цінності — життя людини, — наголосив Зеленський.

<https://racurs.ua/ua/n213194-rosiyskyy-dron-vdaryu-rovavtomobilu-u-hersoni-ie-postrajdali-foto.html>

Міноборони запускає нову модель оборонних закупівель для швидкого впровадження інновацій, - ФЕДОРОВ

Міноборони масштабує оборонні інновації, зокрема, запускає нову модель закупівель. Про це повідомив у телеграм-каналі міністр оборони Михайло Федоров, інформує ЦЕНЗОР.NET.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ПРОЄКТ

«У сучасній війні перемагає той, хто швидше впроваджує нові технології. Уряд запустив експериментальний проєкт, який дає змогу швидко закупувати, тестувати та впроваджувати інноваційні рішення для потреб оборони. Раніше не існувало процедури, яка дозволяла б Міноборони закупувати інновації для тестування у військах. Інновації потрапляли у війська несистемно», - наголосив Федоров.

ПРО ЯКІ КЛЮЧОВІ ЗМІНИ ЙДЕТЬСЯ?

• Міноборони має право швидко закупувати інноваційну продукцію за спрощеною процедурою.

• Підрозділи ЗСУ отримують інновації для бойового тестування й ухваляють рішення щодо їх ефективності.

• Перевірені в бою рішення отримують шлях для включення в потребу на постачання.

«Цей проєкт разом із попередніми змінами щодо нового підходу до оборонних закупівель БПЛА має на меті забезпечити війська лише перевреною на ефективність технікою. Ідеться про інноваційні товари, технології, програмне забезпечення та рішення, які можуть посилити спроможності війська вже зараз. Це дає змогу скоротити шлях від розробки до застосування, швидше реагувати на потреби фронту та вибудувати системний зв'язок між військовими й розробниками», - пояснив міністр. «Наше завдання - щоб найефективніші технології максимально швидко потрапляли у війська та масштабувалися», - резюмує він.

Ірина ДАШКІВСЬКА,

«ЦЕНЗОР.net», 13 квітня 2026 року

<https://censor.net/ua/news/3610201/minoborony-zapuskaye-novu-model-oboronnyh-zakupivel-pro-scho-yidetsya>

РОСІЯ В ГЛУХОМУ КУТІ

Стратегічно РФ в Україні перебуває у глухому куті. Вивести нас із війни росіяни не можуть. Як і розгромити наші сили, обваливши тили, захопивши сотні тисяч полонених і глибоко прорвавши фронт, щоб доминувати місяцями. Ми тим часом відчайдушно й точно контратакуємо. Біля Запоріжжя остаточно зачистили Павлівку та Новоояковлівку. Просто зараз безперервно тиснемо по великому фасу Кам'янське — Плавні — Степове — Лобкове, зайняли кілька посадок. Маса вильотів дронів, артилерійські удари, постійні атаки малими групами. Наше завдання в секторі: щонайменше поліпшити тактичне становище, щонайбільше відкинути РФ на рубежі початку 2025 року, викресливши цілий рік їхнього монотонного кривавого тупцювання на цій ділянці.

Також триває вдалий локальний контрнаступ на Добропільському напрямку. У Більці важкі міські бої, вектор напруги змістився в центр міста та на прилеглі зони. Сили оборони успішно вичистили низку позицій у центральній частині, зараз епіцентр контактних боїв перейшов на територію місцевого зоопарку. Противник монотонно тисне, намагається закріпитися в місті зі сходу. На південно-західному фасі сектора — методичне повернення території: східна половина Нового Донбасу остаточно зачищена від залишків російської піхоти, які там заблукали. На південь українськими силами вдалося забрати частину позицій і вивільнити контроль уздовж залізничної гілки. Перехопили ініціативу й на північно-східному фланзі. На південних підступах до Кучерівського Яру ліквідували ворожі ДРГ (під наш контроль перейшла місцева глиняна шахта/кар'єр), паралельно відбили лісосмугу. Повернули посадки на схід від Вільного, а українська піхота просунулася й закріпилася в дачному масиві на північній схід від Нового Шахового. За нами залишаються ключові висоти біля Часового Яру. Розмови про штурми Сум якось призабули, десанти під Одесу теж чомусь не висаджуються.

Перед ворогом агломерація Краматорськ — Слов'янськ — Костянтинівка. Вона удвічі щільніша, ніж агломерація біля Покровська, і зміцнювали її ще з 2015 року (з часів лінії Порошенка). За десятиліття вона обросла ровами, інженерними загородженнями, безкрайніми мінними полями і бетонними ДО-Тами. Штурмувати її в лоб — це стесувати по армійському корпусу за зиму з вельми туманними перспективами. Ну скажеш ти своєму глибинному народу, що «всі цілі СВО виконані», а хіба після цього перестануть летіти українські БПЛА і горіти російські заводи?

ГОРІТЬ, ЯК УСТЬ-ЛУГА

OSINT-аналітики (наприклад, той самий Perpetua), які скрупульозно обробляють відео з фронту, нарахували 5800 візуально підтверджених убивств російських солдатів на полі бою лише за березень. Це абсолютний пік втрат за весь час їхніх підрахунків. І це лише ті, хто потрапив в об'єкти дрона — без урахування тих, хто підірвався на мінах, помер на госпітальному етапі, жертв аварій і хвороб. Це жалкі цифри. За місяць вони втрачають загальний еквівалент усієї Першої чеченської війни, і ця статистика зростає місяць до місяця.

А тепер подивимося на економіку РФ, де система почала пожирати саму себе. Дефіцит річного бюджету вони закрили всього за два перші місяці року, і діра збільшується. Цивільна промисловість у комі: чистий збиток авіагіганта КамАЗ злетів в 11 разів, сягнувши 37 млрд рублів, а борги компанії збільшилися на 40% (до 220 млрд рублів), де тільки обслуговування кредитів з'їдає 35,6 млрд рублів. На ринку праці клінічна смерть — офіційний дефіцит робочих рук пробив 4,8–5 мільйонів осіб, а безробіття впало до аномальних 2,8%. Щоб просто пережити токаря, заводи задирають зарплати на 20–30% на рік за нульового зростання продуктивності, розганяючи інфляцію витрат до небес. Головний фінансовий донор країни — Газпром — втратив преміальний ринок Європи і зменшив експорт зі 150 млрд до жалюгідних 25–28 млрд кубометрів, отримавши перший за 25 років чистий збиток у 629 млрд рублів. Тепер борг корпорації переважив за астрономічні 6 трильйонів рублів, а Китай, викручуючи руки, купує газ по «Силі Сибіру» майже вдвічі дешевше, ніж росіяни могли б продавати в ЄС, що не покриває навіть витрат на видобуток. І на тлі всього цього офіційні витрати на статтю «Національна оборона» зросли до 10,8 трлн рублів (близько 6% ВВП). Разом із силовиками війна зжирала близько 40% федерального бюджету. Щоб загнати м'ясо в окопи, регіональні виплати за підписання контракту злетіли до 1,5–2 мільйонів рублів за голову. Ці «вертолітні гроші» випають економіку гіперінфляційним попитом.

Росія опинилася в математичній і стратегічній пастці, вихід з якої не передбачений їхньою поточною парадигмою. Війна на виснаження, яку вони намагалися нав'язати нам, вдарилася бумерангом по їхній власній економіці.

Кирило ДАНИЛЧЕНКО АКА РОНІН, 11 квітня 2026 року

(У скороченому вигляді. Повністю – за посиланням: https://lb.ua/society/2026/04/11/732076_rosiya_gluhomu_kuti.html)

ОСМИСЛЕННЯ проблем сьогодення на тлі війни з рашистами

Два автори і два погляди на бурхливе сьогодення в різних ракурсах. Хто намагається сьогодні зрозуміти, що ж це воно таке відбувається в нас і навколо нас, той захоче їх прочитати. На сторінці – знову два автори, і кожен – зі своїм матеріалом.

Ярослав ТРИНЧУК побудував свій у формі діалогу під заголовком «Трохи про сучасне...», а Сергій ЗІНЧЕНКО написав есею про основи із запитаннями в чорно-білому контексті «Добрі творці чи злі хижакі пануватимуть на планеті?»

ТРОХИ ПРО СУЧАСНЕ...

Кажу мольфару:

– Світ травмований, цілі держави травмовані, травмовані окремі люди, структури, школи, ідеології, а травма субстанція стійка, і загоїти її неможливо. Можна трохи приспати, обманути, але не загоїти. А це руйнує перспективу в розвитку цивілізації...

– Так... З часів Потопу... Але сьогодні трохи інакше. Просто цивілізація зараз линяє. Скидає з себе стару шкіру – а та чіпляється за здорову тканину – і від цього поширюється бридкий тріск... І запах... Особливо там, де дух гнилий...

– А той тріск і гнилизна підноситься народам, як раціональна необхідність... І люд вірити, що так і треба.

– На жаль, так. Та ще й відстоює своє право на гнилизну...

– І це поширено навіть у розвинених країнах... Чому?

– Люди не хочуть знати правду. Адже правда нерідко травмує – через правду людина може пізнати себе... А це лякає...

– В останні тисячоліття брехні травмують цілі народи... І масштабно...

– У попередніх було так само... Щоб втекти від своїх фобій, владні брехуни намагаються перетворити людину на якийсь незрозумілий придаток до своїх хворобливих марень. Надто часто їм це вдається зробити. Нерідко, як ти кажеш, масштабно... А це вбиває віру в людину, особистості руйнуються, рвуться зв'язки...

– І все це творить самотників...

– ... Так самотність поширена в цивілізованому світі...

– І нема на те ради...

– Чому? Є. Сьогодні ми бачимо цілком здорові стосунки між владою і суспільством у багатьох європейських країнах. Однак, та-

кож бачимо, як у США владні дегенерати намагаються подолати свободу, за яку народ борювався століттями. І чуємо тріск і запах... Єдине, що може сказати, їм це не вдається зробити... Народ, який відчув смак свободи, буде боронити її.

– Як подолати самотність?

– Людина мусить зцілитись. Загоїти свої рани... Але це має робити сама людина... Допомогти може також ближній... Якщо він поставить собі таке завдання. Більше – ближній може вилікувати... Та найчастіше він сам бажає скинути свої боли. І тим ще більше ранить того, кого мав би зцілити...

– Ви, самотники, у стосунках з ближнім/ближньою допускаєте одну, але фундаментальну помилку – у зближенні ви сподіваєтесь на радість, а треба зовсім інше – до обраного/обраної необхідно не тільки оголювати свої рани, а, і то найперше, бачити її/його.

– Рани, як ідеології. Можуть співпадати, можуть відлякувати, можуть приваблювати. Якщо рани не співпадають і ти це розумієш, подякуй і відійти... Ви мусите усвідомити, що сучасна людина – спадкоємець або жертви, або вбивці... І те, і те рана... Вона може бути приспана, але не зажила. Збереглася на генному рівні, і в будь-який момент може закровоточити...

– Чи може влада взяти на себе вирішення цього, такого трепетного питання?

– Може. І повинна. Але на це здатна тільки розумна влада. Найперше, влада має осмислити проблему, а людина – зрозуміти свою хворобу.

– То неріально... Особливо це не можливо у нас...

– Якраз у вас можливо... Але мусите усвідомити, що в 2019 році Україна отри-

чала страшну рану. Та найважче вам буде зрозуміти, що тоді владу обирали не люди, а їхні травми... Тільки глибоко вражена людина, коли над нею уже стоїть кат з піднятою сокирою, може обирати на свого провідника особу мало грамотну, з сумнівною репутацією...

– Той кат використовує ту прокляту сокиру уже віками. А ми – наче б то нічого не відбувалося...

– Так. Від татаро-монгольського погрому. А з середини XVII століття ця сокира працює без перерви... Крім того, вам без кінця ворог намагається нав'язати думку, що то ви винні. То ніби то старшина зраджувала, то ніби то старшина прагнула комусь віддати Україну, то ви не здатні до самоорганізації... Розумних або купували, або знищували, а наївні вірили брехням...

– І травма поглиблювалась.

– Так. А тепер ви стоїте перед останнім питанням – бути чи не бути.

– На жаль, нація цього ще не усвідомлює. Щоб вижити, вам конче треба активізувати критичну масу розумних і свідомих – а їх у вас багато – і зробити все, щоб локалізувати дії ворога в середині суспільства, відтак створити Уряд національної єдності, мобілізувати ресурси, надати воєнним свободу дії і знищити ворога на його території... Це ж так просто... Потім привести до влади розумних. А інтелектуали повинні підготувати концепції розвитку різних галузей: економіки, торгівлі, права, освіти, культури, запропонувати суспільству сенси, а владі поради – та так, аби та відмовитись не могла, – щоб вона все це взялася реалізувати... Щоб ви могли збутись, потрібно створити нові цілісності, очистити інституції, зберігаючи цінності. Для цього треба вийти поза межі власного болю. Власне

Я гармонізувати з Ми. І пам'ятати – без духовного Я не може бути духовного Ми...

– На жаль, це ілюзія. Світ здурів, скрізь до влади пруться блазні, скалічені, ідіоти, програмують трагедії, а кажуть, що це розвиток; у них на підтанцюнках маса холуїв, яких не торкнулись ні честь, ні гідність. Вони влаштовують феєрверки глупоти, підлості, а кажуть, що то політика. Україна тут серед перших.

– Ти перебільшуєш, хоча, так воно і є. Скалічені, блазні, ідіоти приміряють світ до себе. Не до світу пристосовуються – вони цього не розуміють, – а намагаються підігнати світ до свого каліцтва... Особливо це стосується нинішньої вашої влади. Вона не будує дім, не зводить фасад, вона розвішує дешеві декорації...

– На жаль, це так і є... І винні ми самі – за надто довірливі. Ми й досі не вилікувались. Телемарафон перетворив брехні на ідеологію, брехні масштабуються, а люд сприймає то, як належне... Ми не відчуємо себе у єдності зі своєю історією (окупант століттям нав'язував нам своїх героїв), мистецтвом (рос низькопробний музичний елемент начисто витіснив розуміння високохудожньої української музичної культури). Найгірше – це не лише сприймається, як норма, а й донині агресивно намагається утвердитись.

– У вас сьогодні завдання історичні. Найперше – тріск руйнування мусить перетворити на сурми розплати. Зло має бути покаране... Декорації тріщать, значить, суспільство міняє шкіру – історія триває. А ми у цій історії не лише учасники цивілізаційної драми, а творці цивілізації розуму. Історичну, культурну, політичну парадигму Україна відкрила. Тож для нас честь, мораль і гідність – абсолют. А мистецтво – спосіб пізнання причини... Всього лиш... Так мало...

Ярослав ТРИНЧУК,
м. Дніпро, 15 квітня 2026 року <https://www.facebook.com/trincuk>

Добрі творці чи злі хижакі пануватимуть на планеті?

(Есей про основи із запитаннями в чорно-білому контексті...)

Епоха змін, у яку ми вступили на початку третього тисячоліття, стосується кожного в нашому підсонячному світі на планеті. Дві (протилежні за змістом своєї діяльності) групи державницьких утворень неминує зіштовхнутись сьогодні у битві за панування на планеті. Така реальність. Бо люди в масі своїй або будуть налаштовані поспоживацькому одне до одного, перетворюючи поступово при цьому в купи сміття, здавалося б, невичерпні ресурси Землі-матінки, не рахуючись із її запитам, або вони будуть об'єднуватись, аби співтворити у гармонії з нею. За великим рахунком, запанують остаточно або агресорів-хижакі, які неминує розпалюють війни, або творці-оборонці. Тому все те, що відбувається протягом російсько-української війни, де найбільша в світі за розмірами своєї території держава напала на найбільшу за своєю територією державу в Європі, має або остаточно зруйнувати життя людства на планеті, кинувши його для споживання під ноги хижакам, або просвітити його своєю творчістю на основі любові.

СПЛИВАЄ ЧАС ... ЧИ, МОЖЕ, ЦЕ НЕ ВІН СПЛИВАЄ?

«Уже тринадцятий минає... – це не про життя Тараса Шевченка, це сьогодні його рядками – про нас і про те, яку долю обере для себе людство, хоча мова йде лише поки що про російсько-українську війну. А вона й справді з лютого пішла вже на своє тринадцяте річне коло...»

Це також – не лише про зміст віршів «Європа мовчала» Олександра Олеся і «Мовчанні Європи» Наталі Дзюбенко-Мейс, бо вона – і про політику наймогутнішої на сьогодні в світі держави, яка підходить до свого 250-ліття у стани, м'яко кажучи, невпевненої керованості. Це – і про величезні країни з населенням понад мільярд у кожній (Індія і Китай), де люди в масі своїй не об'єднані, на превеликий жаль, з орієнтацією на творчість, а набагато більше думають про споживацтво.

А російсько-українська війна триває. Та й не лише вона. Бо на планеті тепер в різних місцях спалахують все нові війни і розробляються все нові методи знищення своїх супротивників. Ті ж перемовини, які виникають в різних місцях, набагато більше схожі

на їх імітацію, ніж на самі реальні наміри їх учасників. Тому чітких і виправданих реальністю рішень немає. А час все спливає і спливає. Та справедливіше щодо цього буде погодитись зі змістом рядків із поетичної творчості Ліни Костенко: «Не час спливає, а спливає ми...», а також далі: «Час – не хвилини, час – віки і вічність...»

Все немає чітких і продуманих рішень з наступними діями ані від ООН, ані від НАТО з його знаменитим на увесь світ «5-м пунктом», ані навіть від ЄС.

ЗАЛИШАТЬСЯ ПІСЛЯ НАС КАР'ЕРИ, ШАХТИ, КРАТЕРИ, ПУСТОТИ?..

Творчість і руйнування – це дві протилежності. Так само, як учитель і неук. Ми ж у масі своїй руйнуємо планету, на якій живемо, Бо щось таке створити і чомусь добром когось навчити (або самому навчитися) – це набагато важчий і трудомісткіший процес, аніж щось десь зламати-зруйнувати. Попри те, що минули цілі тисячоліття, люди залишилися орієнтованими переважно не на працю й подолання труднощів, а навпа-

ки: розбестилися (хочуть все більше мати всього красивого і для себе корисного, на їхню думку, і все менше – докладати зусилля і працю свою для того, аби створити щось таке справді красиве і вкрай необхідне з метою свого розвитку).

Доказом такого розбещення в результаті паразитування на природних багатствах планети є численні кар'єри і шахтні пустоти, з яких люди вже повибирали і продовжують вибирати далі різні руди, нафту, газ, вугілля та багато-багато всього іншого, нічого при цьому не залишивши взамін (крім самих порожнеч). Але якщо людство не йтиме на співтворчість із природою, то воно не виросте, збагатившись необхідним досвідом духовного зростання, а навпаки: залишиться в результаті неуком, не здатним зрозуміти, що ж насправді відбувається з ним і навколо нього. А значить – буде без кінця множити й множити кар'єри, пустоти шахт і кратери в результаті потужних вибухів з метою видобутку бажаних ним природних багатств. У той же час дармова для нас енергія сонця, вітрів і води так і залишиться майже не використаною (з огляду на їхню фантастично величезну потугу).

Та важливо при цьому підкреслити, що промайнуло вже більше ста років відтоді (з 1920-го), як американська поетеса Сара Тісдейл написала страшну за своїм змістом поезію, а в 1950-му американський письменник-фантаст Рей Бредбері включив її у своє оповідання про ядерну катастрофу на нашій планеті. «Будет ласковий дождь» – таку мала назву ця поезія, яку Лев Жданов переклав російською. Вперше я познайомився із самими тими віршованими рядками, коли навчався на філологічному факультеті Харківського державного університету вже більше півстоліття тому. І вони мене ще тоді вразили своєю глибиною. Та все одно – далеко не так, як у тривожному сьогоденні, коли мені стало моторошно після того, як я згадав однієї ночі всього кілька рядків звідти. Бо тоді я остаточно в ці дні початку нинішньої весни збагнув, що людство нині – справді майже за крок до своєї загибелі. Сьогодні кожен ба-

жаючий може прочитати вірші, набравши заголовков в інтернеті. Я ж тут наведу лише ті кілька показових, на мій погляд: «І нікто, и нікто не вспоминает войну... И ни птица, ни ива слезы не прольет. Если сгинет с земли человекский род, И весна, и весна встретит новый рассвет. Не заметив, что нас уже нет...» Дуже мені не хотілося б, щоб написане збулося: ані протягом цієї весни, ані колись протягом наступних та пізніше в житті людства... До речі, там, в інтернеті, можна знайти і мультфильм із використанням цих рядків. І пісні, і ще дещо...

МИ ВИРОСТЕМО ЯК ТВОРЦІ І ОБОРОНЦІ

ЧИ ПОСТАНЕМО У ВИГЛЯДІ СМІТТЕСАРИЕНС?

Бути в гармонії зі своєю природою людини-творця чи жити лише для того, аби споживати й відчувати задоволення від того, що споживаєш? – Ось у чому полягає різниця між двома протилежними світоглядями, на базі яких були створені армії (відповідно – агресорів і оборонців), що зіштовхнулися в екзистенційній війні.

Вкрай необхідні активні дії із об'єднання людства з метою припинення агресивних дій на планеті, які призводять лише до руйнування життя та до просування людства в напрямку своєї деградації та остаточно-го здичавіння. Або буде влада homo sapiens (людини розумної), або ж запанують хижакі-руйнівники у людській подобі, які перетворять цілу планету на сміттєзвалище й самі постануть у вигляді сміттєсарієн (пихатого у масі своїй утворення, яке лише саме себе вважає розумниками). По-іншому: або правитимуть діяльні добрі творці, або перемаже споживацтво, і тоді все живе на планеті опиниться під владою злих і безжалюбних у своїх діях пихатих хижаків. А хижакі насамперед дуже полюбують всіляко роз'єднувати саме людей розумних і просвітлених, покликаних творити і допомагати іншим.

Сергій ЗІНЧЕНКО

В ма творці «Епоха 4-му й ри, ТРБ КРАПКУ ВА «Бит

ступно рядку, слова ЛИШЕ викину

ПРИБРА

Триває триклята війна, але природа в Україні знову прокинулася, бо настала весна, яка набирає все більшої і більшої влади над нами, попри всі звірячі витівки наших ворогів. Тому що вона являє собою початок радощів у душах людей після набридливих холодів під обстрілами міст і сіл. Звичайно ж, кож-

на людина реагує на прихід весни і на обставини реальності по-своєму. Але цього разу – на суто поетичній хвилі, у віршах. Тож зустрічайте наших авторів на цій сторінці: Олену Швець-Васіну з Дніпра, Геннадія Горового з Київщини, та Олену Маковій і Василя Новікова з Кривого Рогу.

ВСЕ БУДЕ ДОБРЕ

Все буде добре. Чи не буде.
Але ти витримаєш Хрест,
Який лише тобі під силу –
Дає надію манускрипт
Біблейських істин. Аби вірив!
ВСЕ буде – повзання і злетити,

І Благовіст, і дисонанс,
Звук перемоги і поразки,
І соло щему-самоти,
І прозаїчність повсякденна...
А зараз – НАШЕ сьогодні.
Що важливіше за буття?

...Та знов страшні теленовини:
Засилля кримінальних справ,
Війна і розбрат – щ о г о д и н и...
Всі гучномовці вмикаю.
Та в жилах болі звукоряд.
Хто какофонію цю грає –

Новітні лжерятівники,
Перелицьовані "брати"?!

Знову їти стрічати –
Як же болять утрати!..
Скільки ж цьому тривати,
Зможе хоч хто сказати?

Гатять. Щоденно гатять,
Замість добро саджати;
Плем'я лихе, прокляте,
Вірю – прийде розплата.

Поки ж наступна мати
Має сльозу втирати;
Й люди ідуть стрічати –
Шану бійцю віддати.
29 березня 2026 року

СЛІДАМИ ВЕЛИКОДНЯ

Без телефона, ноутбука, інтернету,
Свідомо так пройшов Великдень мій.
Сичав мені сучасний технозмій:
– Окупували технології планету,
Давно й у космосі – супутники ракети!..
І ти повинен цей тримати стрій –
Ото ж, давати слабіну Не смій:
Сьогодні я, а не свята в авторитеті.
Можливо, й так, я залишуся раритетом,
Бо, попри все, – духовності носій.
Наступний теж Великдень пройде мій
Без телефона, ноутбука, інтернету.

Геннадій ГОРОВИЙ,
м. Обухів Київської області,
19 квітня 2026 року

О, Господи, прости фанатам
Запеклість однобічних дум!
Великий Вершник,
дай, Всесильний,
Мир у серцях і землях наших,
Допоки сонечко не згасло!

.....
Все буде добре. Чи не буде.
Але ти витримаєш Хрест.
5 квітня 2026 року

ЯКЩО Є СЛОВО

Якщо є Слово, є майбутнє в нас.
Поета вільні строфи упевняли:
Тремка Любов стає
безстрашна враз,
Коли неволя зводила забрало;

Є творчість, що не знає
в злетах меж,
Що демагогів рве кайдани змови;
Відвага є здійснити вчинок – теж,
Чинити спротив
чужоземній мові;

Свободи то можливість. Саме тим
Призначення, що дав Господь
затим,
Людина зобов'язана здійснити.

Торкаємось ми вічності тоді
У нашому тутешньому житті,
Коли долаємо себе, пітти.
Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА,
м. Дніпро, 6 квітня 2026 року
<https://www.facebook.com/olena.svec.vasina>

У ДЗЕРКАЛІ ПОЗА НИМ НА СВІТАНКУ

Над світом – дощ. Він падає на брук.
Похмурий ранок обгортає місто.
Життя триває, і в сплетінні рук
Я в дзеркало дивлюся променисте.

А звідти сонцем дивиться весна
Гусміхається мені крізь очі.
Весна – прозора: наче не вона,
А я шукаю промені пророчі,

Щоб в них знайти послання
з майбуття
І в них скупатися, пізнавши мрію,
І зрозуміти сенс свого життя.
Та чи достатньо сил, чи це зумію?..

Я відвертаю очі. – Знову дощ
Полоще світ і ранок поливає,
А серед вулиць і помитих площ
Під парасолькою чиясь душа чекає

І дивиться, у вікна зазира,
Ніби у дзеркало, бо наче знає,
Що і життя, і ранок – лише гра,
Де кожен роль свою, як може, грає.

А як же хочеться пізнати неземне,
Крізь сонце й ранок вічне й небуденне,
Що в мене дивиться, а бачить не мене,
А те, що не минає, незбагненне!..

Над світом – дощ. Він падає на брук.

Похмурий ранок обгортає місто.
Життя триває, і в сплетінні рук
Я в дзеркало дивлюся променисте.

БО ЛЮДИ МИ

Ледь-ледь шепоче вітер за вікном,
Червоне сонце опускає очі,
В природі – тиша, благодать,
Та тільки серце спочиває не хоче,
Не хоче спати, не хоче спати...

Не спить і в лихоліття, і в негоду,
Серед п'їтьми,
Бо не змінити нам природу,
Бо люди ми.

Олена МАКОВІЙ,
м. Кривий Ріг

ВІНОК СОНЕТІВ ЗА МОТИВАМИ РОМАНУ ДЖ. Р. Р. ТОЛКІЄНА "ВОЛОДАР ПЕРСНІВ" 7.

...Щоб лихо землю всю не залило
Неначе каламутною водою,
Над знівеченою щоб війною
Землю сонце мирне все ж зійшло –

Минуло до сьогодні зберегло
І виявило нам звияжну зброю,
Заховану у часі. Ту, якою
Добро змагати зло колись могло.

Той самий ворог повернувся знов,
Якого світ в свій час не доборов,
Й та сама зброя знов яснє гнівно.

Аби не захлинутись у п'їтьмі,
Чи милости просити у ярмі,
Спільнота Світла відсіч
дати повинна...
27 березня 2026 року

12.
Осібності минула вже пора,
Бо загребує тягнеться ручище
Зі сходу, і завиграшки все нищить –
По світу сіє тільки смерть і страх.

Лихим навколо оком позира,
Лишає після себе пожарище,
Де східний вітер лиховісно свище,
Та ще блукає в темряві мара.

Життя відтять мирне мов ножем.
Хто нині свій набуток збереже?
Голодне смерті чується квиління.

Надії слабне в мороці проміння...
Та в світанкові сяєві зазрав
Єднаються, хто волі шлях обрав.
1 квітня 2026 року

Василь НОВІКОВ, м. Кривий Ріг
https://www.facebook.com/hashtag/%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%B2%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8F_%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0

